

Майстренко Юлія Іванівна

Політика Японії в регіоні Західні Балкани наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття

УДК 327(520:497.1)»19/20»

DOI [https://doi.org/10.24195/2414-](https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-5.27)

9616.2025-5.27

Стаття поширюється на умовах ліцензії
CC BY 4.0

Майстренко Юлія Іванівна
кандидат політичних наук,
доцент кафедри міжнародних відносин
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова
вул. Всеволода Змієнка, 2, Одеса,
Україна
ORCID: 0000-0002-7306-756X

Метою статті є дослідження особливостей політики Японії в регіоні Західні Балкани. У зв'язку з особливістю ведення зовнішньої політики, країна активно залучає інструменти «м'якої сили». Японія протягом всього післявоєнного періоду прагнула змінити свій імідж на позитивний й, разом з тим, поширювати свій вплив в різних регіонах світу. В регіоні Західні Балкани країна почала поширювати свій вплив через миротворчі ініціативи, гуманітарну й фінансову підтримку та, звісно, культуру.

Дослідження розпочинається з періоду дезінтеграції Югославії, яка супроводжувалась рядом конфліктів та завершується сучасним етапом розвитку відносин. Японія є однією з домінуючих економічних центрів в Азії, що сприяє її іміджу як вагомого гравця на міжнародній арені. Країна базує свій вплив передусім на економічній успішності.

Для покращення двосторонніх зв'язків та поглиблення співпраці з країнами регіону Японія використовує неурядові організації, які покликані, перш за все, популяризувати основні національні підходи до ведення бізнесу, особливо середнього та дрібного. Такий підхід зміцнює зв'язки країн в бізнес сфері середнього та дрібного рівнів.

Результати дослідження полягають у виявленні значення політики Японії в регіоні Західних Балкан, як самої Японської Держави, так і Албанії, Боснії та Герцеговини, Сербії, Хорватії, Чорногорії, Республіки Північна Македонія, відповідно. Для країн регіону така співпраця, перш за все, сприяє підтриманню миру та стабільності, демократичним перетворенням, економічним досягненням. Японія ж отримує розширення впливу на Балканах, а разом з тим і зміцнення зв'язків з країнами Європейського Союзу. Токіо активно взаємодіє з ЄС у вирішенні гуманітарних та безпекових питань у регіоні. Крім того, Японія підтримує проекти, які спрямовані на вирішення екологічних проблем та на захист навколишнього середовища. Поширення японської культури в регіоні Західні Балкани також відбувається, але, слід зауважити, що культурні особливості країни не сприяють масовому її поширенню.

Ключові слова: Японія, зовнішня політика, регіон Західні Балкани, «м'яка сила», миротворча політика, економічна політика, культурна політика, міжнародні відносини.

Вступ. Японія позиціонує себе як важливого гравця на міжнародній арені. Після розпаду Югославії, Токіо розпочав формувати відносини з незалежними країнами регіону Західні Балкани.

Мета і завдання. Основною метою дослідження є вивчення політики Японії в регіоні Західні Балкани, виявити її особливості та інструменти провадження, а також визначити сфери взаємодії з країнами регіону.

Методи дослідження. Для проведення даного дослідження було залучено ряд загальнонаукових та спеціальних методів. Контент-аналіз використовувався для вивчення офіційних документів, які відображають політику Японії в регіоні. Метод аналізу та синтезу застосовується для узагальнення зібраних фактів та формулювання висновків щодо політики Японії на Балканах. Історичний метод дозволяє відстежити хронологію подій та еволюцію підходів до політики у зазначеному регіоні. Крім вже зазначених методів також було залучено і ряд додаткових.

Результати дослідження. Після Другої світової війни на міжнародній арені Японія мала виконати надскладне завдання: позбутися образу ворога. Задля виконання даного завдання було залучено культурну дипломатію, але про повномасштабну реалізацію «м'якої сили» у сучасному розумінні мова тоді ще не йшла, оскільки образ країни зали-

шався ще досить не привабливим. «М'яка сила» Японії включає культуру, національні традиції й тісно пов'язана з публічною дипломатією, яка спрямована передусім на пересічних громадян інших країн [1]. З цією метою було створено Японський фонд у 1972 році, в рамках якого у 1991 році ініційовано Центр глобального партнерства. Починаючи з 2000-х років одним із ресурсів зростання впливу Японії почали вважати просування привабливості країни у світі, була прийнята ініціатива Cool Japan, метою якої було подальше зміцнення зв'язків Японії з іншими країнами в таких сферах, як економіка, культура і дипломатія. Японія має значний потенціал у використанні «м'якої сили», але реалізувати його не може через закритість держави, своєрідний менталітет та відданість національним традиціям. Сеїчі Кондо, японський дипломат у відставці, зазначив, що Японія досі використовувала мовчазну форму передачі повідомлень світу, яку він назвав «презентацією». Хоча спосіб є тихим і повільним, він вважає його ефективним для створення позитивного глобального іміджу країни. Намагаючись створити привабливий образ Японії, чиновники використовують всесвітньо відомі зразки таких явищ молодіжної культури, як аніме або ігри, які з кожним роком втрачають свою актуальність унаслідок стрімкого розвитку технологій та явища високого японського мистецтва, для

розуміння яких необхідно дуже глибоко зануритись у вивчення історії і традицій держави [1].

У своєму виступі прем'єр-міністр Тосікі Кайфу відзначив, що міжнародна спільнота почала шукати нового міжнародного порядку внаслідок змін у Європі та закінчення холодної війни, пояснив, що міжнародний порядок, якого прагне Японія, має бути спрямований на «по-перше, гарантування миру та безпеки; по-друге, повагу до свободи та демократії; по-третє, забезпечення процвітання світу в рамках системи відкритої ринкової економіки; по-четверте, захист середовища, в якому гарантовано гуманітарний рівень життя; по-п'яте, встановлення стабільних міжнародних відносин, заснованих на діалозі та співпраці». Це мислення узгоджується з сучасним потоком думок у міжнародній спільноті, в якому важливе значення надається забезпеченню демократії та зміцненню міжнародного порядку.

Таке мислення також відповідає «ініціативі міжнародної співпраці», яку уряд Японії просуває з часів Кабінету Такешіті та яка базується на трьох стовпах: «співпраця заради миру», «посилення офіційної допомоги розвитку (ОДР)» та «зміцнення міжнародного культурного обміну». Більше того, спектр «ініціативи міжнародної співпраці» був розширений та вдосконалений з моменту її запуску Кабінетом Такешіті, щоб реагувати на вимоги міжнародної спільноти, що змінюється. Наприклад, «співпраця заради миру» стала включати фінансову допомогу та технічну співпрацю для підтримки процесу демократизації та впровадження ринкової економіки в таких країнах, як країни Східної Європи. Другим важливим моментом є чітка демонстрація її позиції щодо участі та співпраці з міжнародними силами захисту таких універсальних цінностей, як демократія та основні права людини. Як зазначалося раніше, Японія, яка зараз має значний вплив на міжнародний порядок, повинна не лише продовжувати дотримуватися універсальних цінностей свободи та демократії, верховенства права та основних прав людини, але й усвідомлювати важливість захисту цих цінностей шляхом дій. Третій важливий момент, пов'язаний з метою зовнішньої політики Японії, полягає в тому, щоб пріоритетно поставитися до питань, що стосуються людства в цілому. Ці питання є важливими з гуманітарної точки зору та вимагають співпраці за межами національних кордонів. До таких питань належать глобальне довкілля, біженці, розповсюдження наркотиків, допомога у разі стихійних лих. Вирішення цих питань певним чином збігається із захистом універсальних цінностей. Ще один момент, який слід згадати стосовно мети зовнішньої політики, полягає в тому, що відповідальність та роль Японії в міжнародній економіці будуть і надалі розширюватися [10].

Японія активно залучала і продовжує залучати інструменти «м'якої сили» у процесі реалізації своєї

політика в регіоні Західні Балкани [2, с. 65]. Японська зовнішня політика на початку 1990-х років характеризувалась невійськовою участю на трьох-сторонній або багатосторонній основі.

Процес розпаду Югославії не був мирним, війни точились протягом багатьох років, несли з собою руйнування, економічні та політичні кризи. Японія стала частиною міжнародної присутності в регіоні для урегулювання конфліктів, підтримання стабільності, проведення післявоєнного відновлення та трансформації регіону. Японська держава приєдналась до міжнародних зусиль з врегулювання конфліктів, що проводилися країнами «Великої вісімки», Організацією Об'єднаних Націй та іншими організаціями, надавши фінансову підтримку понад 100 мільярдів єн протягом 1992–2000 фінансових років [9, р. 33].

Частиною стратегії Токіо щодо легітимізації своєї участі в європейській безпеці було просування його іміджу «м'якої сили» в Європі та за її межами шляхом налагодження контактів між японськими та європейськими неурядовими організаціями в зонах конфліктів [6, р. 11]. Колишня міністр закордонних справ Йоріко Кавагучі на конференції 2004 року, заявила, що політику Японії на Балканах слід розуміти в контексті її «тристовпової політики»: «зміцнення миру» (наприклад, підтримка Міжнародного кримінального трибуналу з колишньої Югославії); економічний розвиток (наприклад, підтримка структурних реформ, технічна допомога, нарощування потенціалу та сприяння внутрішнім інвестиціям); регіональна співпраця (наприклад, надання фінансових позик, інфраструктурна та транспортна підтримка) [6, р. 11].

Згідно офіційних документів політика Японії в конфліктах на Балканах відповідає ряду принципів: сприяє участі Японії у формуванні нових механізмів у міжнародній спільноті; зміцнення відносин у довгостроковій перспективі з балканськими країнами як потенційними членами Європейського Союзу, що, в свою чергу, сприятиме подальшому зміцненню відносин між Японією та Європою [6, р. 33]. Конкретні ініціативи Японії у процесі мирного урегулювання передбачали: розгортання миротворців у Косово й Боснії та Герцеговині; розгортання спеціалізованого персоналу для навчання місцевої поліції; направлення спостерігачів за виборами під егідою Місії Ради Європи зі спостереження за виборами в Косово (серпень 2004 року); підтримка у створенні міжнародного трибуналу з розслідування воєнних злочинів у Боснії та Герцеговині; внесок понад 200 мільйонів доларів на відбудову Косова; участь у Керівному комітеті Ради з впровадження мирних угод для Боснії та Герцеговини; надання Балканам значних виплат за програмою Офіційна допомога у розвитку та фінансовий внесок до «Цільового фонду безпеки людини»; спільне проведення Міністерської конференції

з питань зміцнення миру та економічного розвитку Західних Балкан у Токіо у квітні 2004 року [6, р. 11].

Криза в Косові дала Японії можливість розвинути політичні відносини з Європейським Союзом. Японія провадила свою політику в Косово та Македонії на існуючій тристоронній основі США-Японія-ЄС, демонструючи єдність із Заходом. Залучення Японії до забезпечення європейської безпеки сприяло розвитку політичної та економічної співпраці з ЄС [11, р. 33]. Головним чином завдяки своєму внеску у розвиток стабільності в регіоні Західні Балкани, Японія отримала статус спостерігача в Раді Європи в 1996 році [6, р. 11].

Японія також погодилася під час зустрічі Паризького клубу в листопаді на скорочення боргу СРЮ на 66 %, щоб полегшити економічний тягар країни, яка прагне до реформ. Також були докладені двосторонні зусилля на високому рівні, включаючи люневий візит до Японії міністра закордонних справ СРЮ Горана Свілановича та липневий візит до СРЮ міністра закордонних справ Макіко Танаки, під час яких обговорювалися такі питання, як реформи СРЮ та питання Косова й Чорногорії [9, р. 33].

Японська сторона досить часто залучала для розширення свого впливу неурядові організації, які переважно, направлені на формування бізнес зв'язків. З точки зору Японії, країни Західних Балкан – це віддалені країни, де японські компанії раніше не були присутні. Однак японські компанії високо оцінюють людські ресурси та географічне розташування країн регіону Західні Балкани, доступ до значних ринків, таких як ринки ЄС та Росії [12].

Як незалежні, так і спонсоровані урядом японські неурядові організації працюють на місцях в країнах Західних Балкан, надаючи фінансову, технічну допомогу та підтримку розвитку. Японське агентство міжнародного співробітництва (JICA), неурядова організація, яка реалізує проекти розвитку та реконструкції в регіоні. JICA в процесі своєї діяльності вивчає бізнес потенціал країн. Зокрема, у випадку запиту від японської компанії щодо збору базової інформації в певній галузі або дослідження бізнес-моделей для просування своїх продуктів чи послуг, також JICA може надати грантову допомогу. Існує можливість фінансової підтримки приватних підприємств, які реалізують перспективні проекти. Також JICA надає технічну та фінансову допомогу балканським країнам у їхніх зусиллях щодо проведення реформ, спрямованих на вступ до ЄС [12].

Коли Японія розпочала реалізацію урядової програми «Офіційна допомога розвитку» (ODA) в країнах регіону Західні Балкани, основна увага була зосереджена на допомозі в проведенні ринково-орієнтованих економічних реформ.

У 2018 році прем'єр-міністр Японії Сіндзо Абе відвідав Сербію та запропонував «Західнобалканську ініціативу», чітко давши зрозуміти, що Японія продовжуватиме співпрацю з країнами Західних

Балкан. Ґрунтуючись на цій ініціативі уряду Японії [12]. Ця ініціатива підтримує економічні та соціальні реформи, що проводяться шістьма країнами Західних Балкан на шляху до вступу до ЄС, а також сприяє примиренню та співпраці в регіоні [5]. JICA продовжуватиме надавати технічну та фінансову допомогу Сербії та іншим балканським країнам у їхніх зусиллях щодо проведення реформ, спрямованих на вступ до ЄС.

Більше того, співпраця в сфері охорони навколишнього середовища була ще одним із основних секторів допомоги країнам регіону [12]. Внаслідок багаторічного видобутку корисних копалин на шахті «Бор» потоки нижче за течією були забруднені, але, оскільки, забруднена територія є величезною, було дуже важко визначити навантаження, яке це створює для навколишнього середовища, та запропонувати заходи щодо екологічної рекультивації. В результаті п'ятирічного проекту сербським дослідникам – разом з японськими дослідниками з Університету Акіта – вдалося визначити джерело забруднення та визначити забруднену зону в межах гірничодобувного комплексу. Ще один подібний екологічний проект планується відкрити у місті Панчево, де знаходиться старе сміттєзвалище закритого підприємства «Петрохе́мія», яке становить загрозу для навколишнього середовища. Діяльність Японії у цьому напрямі включає взаємодію з промисловими суб'єктами, урядом, науковцями, місцевими громадами, для створення системи моніторингу та підвищення обізнаності про охорону навколишнього середовища. Крім того, в муніципалітеті Шид продовжується підтримка екологічно чистого міського розвитку, шляхом розробки та впровадження системи переробки відходів. За підтримки Японії розпочалося будівництво установок для десульфуризації димових газів на найбільшій електростанції, ТЕЦ Нікола Тесла, що зніме навантаження на навколишнє середовище, спричинене забрудненням, що викидається теплоелектростанцією.

У балканському офісі JICA, окрім розвитку приватного сектору та охорони навколишнього середовища, також докладаються зусилля для підтримки людей з інвалідністю. JICA підтримує людей з інвалідністю через заходи, пов'язані зі спортом та виробництвом, щоб допомогти їм у їхній соціальній активності [12].

Близько 200 наставників пройшли навчання в рамках Проекту зі створення та просування наставницьких послуг у малих та середніх підприємствах Західних Балкан, який спочатку було реалізовано в Сербії, а потім поширено на інші балканські країни. Після набуття навичок та методів, пов'язаних з японським «кайдзен» та бізнес-консалтингом, ці ментори пропонують менторські послуги відповідно до потреб малих та середніх підприємств.

Крім того, в рамках «Ініціативи співробітництва Західних Балкан», яку Японія очолює з 2018 року, Японія сприяє підтримці економічних реформ країн Західних Балкан, спрямованих на членство в ЄС, та примирення і співпраці між різними етнічними групами регіону шляхом сприяння двосторонньому діалогу з кожною країною Західних Балкан у рамках двосторонньої співпраці; співробітництва в галузі розвитку через офіційну допомогу розвитку (ОДР); програм, що сприяють розширенню діяльності японських компаній, а також обміну знаннями та запрошення персоналу до Японії для вирішення спільних регіональних проблем у рамках сприяння регіональній співпраці та співпраці з третіми країнами. В рамках обмінів, фахівців із Західних Балкан та Греції запросили до Японії на тему туризму. В рамках програми MIRAI, програми обміну з Європою, молодь була запрошена до Японії на захід на тему розбудови миру (у співпраці з Регіональним офісом молодіжної співпраці Західних Балкан). У лютому 2025 року відбувся вже третій семінар Болгарія-Японія-Західні Балкани «Покращення розуміння управління ризиками стихійних лих» [7, р. 145].

Незважаючи на те, що збройні конфлікти на Балканах завершилися, країни регіону імплементують реформи в різних сферах суспільно-політичного життя, Японія продовжує зберігати присутність на Балках. Протягом останніх кількох років відбулось ряд двосторонніх зустрічей, які сприяють зміцненню японської позицій в регіоні.

В лютому 2023 року відбулась зустріч прем'єр-міністра Японії Кішіда Фуміо та прем'єр-міністром Республіки Албанія Еді Рамою. Прем'єр-міністр Кішіда відзначив стабільний розвиток економічних зв'язків між двома країнами протягом останніх років, включаючи початок експорту вирощеного тунця з Албанії та створення Албансько-Японської торгово-промислової палати (Japan-Albania Summit Meeting, 2023). У вересні 2025 року уряди Японії та Республіки Сербія досягли принципової згоди щодо Інвестиційної угоди між Японією та Сербією. Угода спрямована на покращення правової стабільності інвестицій, і очікується, що вона сприятиме взаємним інвестиціям між Японією та Сербією та подальшому зміцненню економічних відносин між двома країнами. Обидві сторони продовжуватимуть роботу над необхідними процедурами з метою якнайшвидшого підписання та укладення угоди.

Японська культура вважається однією з найцікавіших у світі, але зрозуміти і відчувати її може не кожен. У 2002 році Японія затвердила стратегію розвитку Cool Japan («Крута Японія»). За допомогою поп-культури, економіки та престижності бренду "made in Japan", манги (художніх коміксів), дипломатії та анімації (частка Японії у виробництві світової анімаційної продукції становить понад 65%) Японія стала країною з позитивним іміджем [3, с. 118].

Висновки. Японія є вагомим актором в міжнародних відносинах та провадить свою політику не лише у географічно близьких регіонах, але й таких далеких, як Західні Балкани. Загалом, країна співпрацює з державами регіону у різних сферах. Протягом 1990-х років важливою була політика Японії направлена на припинення вогню у регіоні Західні Балкани, а також на післявоєнне відновлення. Японія також активно сприяє демократичним перетворенням в країнах регіону, Токіо активно «фінансує» реформи. Крім того, навчає веденню бізнесу за японськими принципами, що в майбутньому може створити надійних бізнес-партнерів.

Таким чином, слід відзначити, що взаємини між країнами складаються достатньо успішно, враховуючи той факт, що Японія залучає лише «інструмент м'якої сили».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Деркач Н. (2020). Публічна дипломатія Японії: потреба перезавантаження. Аналітичний центр ADAstra. URL: <https://adastra.org.ua/blog/publicna-diplomatiya-yaponiyi-potreba-perezavantazhennya>
2. Манжолла В. А., Малоіван О. О. (2024). Актуальні проблеми міжнародних відносин. № 160. С. 64–69.
3. Савон К. В. (2020) Вплив політики «м'якої сили» на імідж держави. Актуальні проблеми політики. Вип.66. С. 12–22
4. Agreement in Principle on the Japan-Serbia Investment Agreement (2025). Ministry of Foreign Affairs of Japan. URL: https://www.mofa.go.jp/press/release/pressite_000001_01675.html
5. Ambassador Kato: Japan supports ongoing reforms (2025). Western Balkans Fund. URL: <https://westernbalkansfund.org/ambassador-kato-japan-supports-ongoing-reforms/>
6. Berkofsky A. (2007) The EU and Japan: a partnership in the making. EPC. Issue 52. 29 p. URL: <https://www.files.ethz.ch/isn/30653/EPC%20Issue%20Paper%20No%2052.pdf>
7. Europe (2002). Japan's Foreign Policy by Region. Diplomatic Bluebook. Ministry of Foreign Affairs of Japan. P. 125–147.
8. Japan-Albania Summit Meeting. Ministry of Foreign Affairs of Japan (2023). URL: https://www.mofa.go.jp/erp/c_see/al/page1e_000576.html
9. Notable Development in the International Community (2002). Diplomatic Bluebook. Ministry of Foreign Affairs of Japan. 2002. P.27-43.
10. Objectives and Priorities of Japan's Foreign Policy. Ministry of Foreign Affairs of Japan. URL: <https://www.mofa.go.jp/policy/other/bluebook/1991/1991-1-2.htm>
11. Peric M. (2020). Japanese foreign policy towards the Western Balkans: Kosovo crisis, instability in Macedonia, and European integration between 1998-2013. Australian and New Zealand Journal of European Studies. № 12 (2). P. 32–44.
12. Takeichi J. (2020) Japanese Knowhow for Serbian Businesses. Cord. URL: <https://cordmagazine.com/>

country-in-focus/japan/jiro-takeichi-jica-balkan-office-japanese-knowhow-for-serbian-businesses/

REFERENCES:

13. Derkach, N. (2020). Publichna dyplomatiia Yaponii: potreba perezavantazhennia [Public Diplomacy of Japan: The Need for a Reset]. Analitichnyi tsentr ADAstra. Retrieved from <https://adastra.org.ua/blog/publiczna-diplomatiya-yaponiyi-potreba-perezavantazhennia> [in Ukrainian]
14. Manzhola, V. A., & Maloivan, O. O. (2024). Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn [Current Issues of International Relations], (160), 64–69. [in Ukrainian]
15. Savon, K. V. (2020). Vplyv polityky "miakoi syly" na imidzh derzhavy [The Influence of "Soft Power" Policy on the State's Image]. Aktualni problemy polityky, (66), 12–22. [in Ukrainian]
16. Agreement in Principle on the Japan-Serbia Investment Agreement (2025). Ministry of Foreign Affairs of Japan. URL: https://www.mofa.go.jp/press/release/pressite_000001_01675.html [in Ukrainian]
17. Ambassador Kato: Japan supports ongoing reforms (2025). Western Balkans Fund. URL: <https://westernbalkansfund.org/ambassador-kato-japan-supports-ongoing-reforms/>
18. Berkofsky A. (2007) The EU and Japan: a partnership in the making. EPC. Issue 52. 29 p. URL: <https://www.files.ethz.ch/isn/30653/EPC%20Issue%20Paper%20No%2052.pdf>
19. Europe (2002). Japan's Foreign Policy by Region. Diplomatic Bluebook. Ministry of Foreign Affairs of Japan. P. 125–147.
20. Japan-Albania Summit Meeting. Ministry of Foreign Affairs of Japan (2023). URL: https://www.mofa.go.jp/erp/c_see/al/page1e_000576.html
21. Notable Development in the International Community (2002). Diplomatic Bluebook. Ministry of Foreign Affairs of Japan. 2002. P. 27–43.
22. Objectives and Priorities of Japan's Foreign Policy. Ministry of Foreign Affairs of Japan. URL: <https://www.mofa.go.jp/policy/other/bluebook/1991/1991-1-2.htm>
23. Peric M. (2020). Japanese foreign policy towards the Western Balkans: Kosovo crisis, instability in Macedonia, and European integration between 1998-2013. Australian and New Zealand Journal of European Studies. № 12 (2). P. 32–44.
24. Takeichi J. (2020) Japanese Knowhow for Serbian Businesses. Cord. URL: <https://cordmagazine.com/country-in-focus/japan/jiro-takeichi-jica-balkan-office-japanese-knowhow-for-serbian-businesses/>

Japan's Policy in the Western Balkans at the end of the 20th and beginning of the 21st century

Maistrenko Yuliia Ivanivna

Candidate of Political Sciences,
Associate Professor at the Department
of International Relations
Odesa I. I. Mechnikova
National University
Vsevoloda Zmiiienka str., 2,
Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0002-7306-756X

The aim of the article is to study the specifics of Japan's policy in the Western Balkans region. Due to the peculiarities of conducting foreign policy, the country actively involves the instruments of "soft power". Throughout the post-war period, Japan sought to change its image to a positive one and, at the same time, to spread its influence in different regions of the world. In the Western Balkans region, the country began to spread its influence through peacekeeping initiatives, humanitarian and financial support and, of course, culture. The study begins with the period of disintegration of Yugoslavia, which was accompanied by a number of conflicts, and ends with the modern stage of development of relations. Japan is one of the dominant economic centers in Asia, which contributes to its image as a significant player in the international arena. The country bases its influence primarily on economic success.

To improve bilateral relations and deepen cooperation with the countries of the region, Japan uses non-governmental organizations, which are designed, first of all, to popularize the main national approaches to doing business, especially medium and small. This approach strengthens the ties of the countries in the business sphere of medium and small levels.

The results of the study are the revealed significance of Japan's policy in the Western Balkans region, both for the Japanese State itself and for Albania, Bosnia and Herzegovina, Serbia, Croatia, Montenegro, and the Republic of North Macedonia, respectively. For the countries of the region, such cooperation, first of all, contributes to maintaining peace and stability, democratic transformation, and economic achievements. Japan also gains an expanded influence in the Balkans, and at the same time strengthens ties with the countries of the European Union. Tokyo actively cooperates with the EU in resolving humanitarian and security issues in the region. In addition, Japan supports projects aimed at solving environmental problems and protecting the environment. The spread of Japanese culture in the Western Balkans region is also occurring, but it should be noted that the cultural characteristics of the country do not contribute to its mass spread.

Key words: Japan, foreign policy, Western Balkans region, «soft power», peacekeeping policy, economic policy, cultural policy, international relations.

Дата першого надходження рукопису до видання: 25.10.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 18.11.2025
Дата публікації: 15.12.2025